

Instrukcja montażu

dla wykwalifikowanego personelu

VIESMANN

Vitosol F/-FM

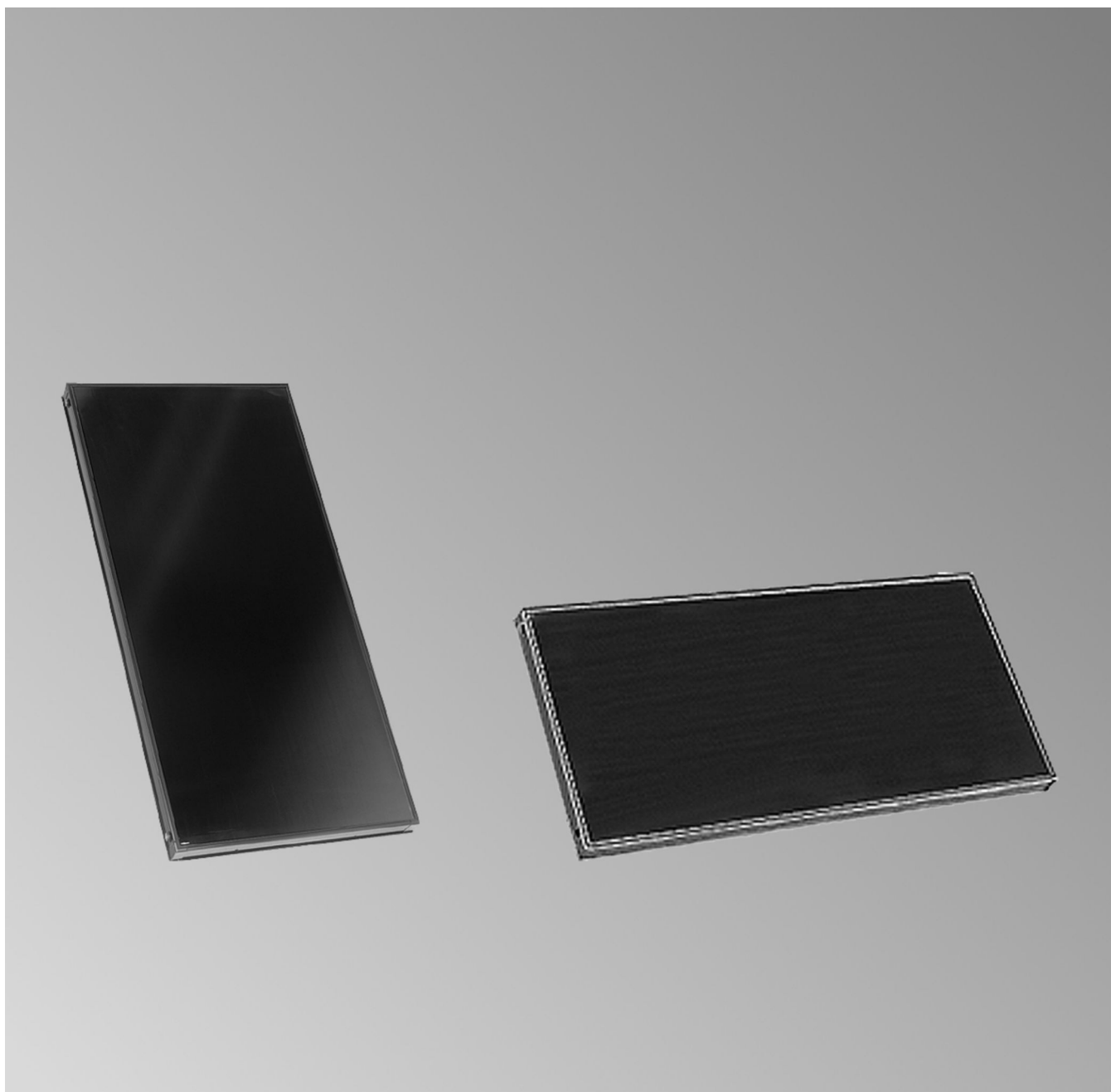
Typ SV i SH

Płaski kolektor do montażu wolnostojącego oraz i na fasadach budynków

Wsporniki kolektora ze zmiennym kątem nachylenia

VITOSOL F/-FM

Wskazówki dotyczące bezpieczeństwa

Prosimy o dokładne przestrzeganie wskazówek bezpieczeństwa w celu wykluczenia ryzyka utraty zdrowia oraz powstania szkód materialnych.

Objaśnienia do wskazówek bezpieczeństwa

!	Uwaga Ten znak ostrzega przed stratami materialnymi i zanieczyszczeniem środowiska.	Wskazówka Tekst oznaczony słowem <i>Wskazówka</i> zawiera dodatkowe informacje.
----------	---	---

Grupa docelowa

Niniejsza instrukcja skierowana jest wyłącznie do wykwalifikowanego personelu.

- Prace przy podzespołach elektrycznych mogą wykonywać wyłącznie wykwalifikowani elektrycy.

Obowiązujące przepisy

- Krajowe przepisy dotyczące instalacji
- Ustawowe przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy
- Ustawowe przepisy o ochronie środowiska
- Przepisy zrzeszeń zawodowo-ubezpieczeniowych
- Stosowne przepisy bezpieczeństwa norm DIN, EN, DVGW i VDE
  - Ⓐ ÖNORM, EN i ÖVE,
  - Ⓒ SEV, SUVA, SVTI, SWKI i SVGW.

Prace przy instalacji

- Wyłączyć instalację i sprawdzić brak napięcia w obwodach (np. za pomocą oddzielnego bezpiecznika lub wyłącznika głównego).
- Zabezpieczyć instalację przed ponownym włączeniem.

Spis treści

1. Informacja	Utylizacja opakowań	4
	Symbole	4
	Zastosowanie zgodne z przeznaczeniem	5
2. Informacje ogólne	Określanie odstępu rzędu kolektorów z	6
3. Prace montażowe	Montaż na stojakach	7
	■ Podzespoły Vitosol F/-FM, typ SH	7
	■ Podzespoły Vitosol F/-FM, typ SH	8
	■ Montaż wsporników kolektorów, ustawianie kąta nachylenia α	9
	■ Montaż na konstrukcji wsporczej, np. na wspornikach stalowych	9
	■ Montaż na płytach betonowych, dotyczy tylko typu SH	12
	Montaż na fasadach (dotyczy tylko typu SH)	15
	■ Podzespoły	15
	■ Montaż wsporników kolektorów, ustawianie kąta nachylenia γ	16
	■ Montaż kolektorów	16
	Montaż zestawu przyłączeniowego i czujnika temperatury w kolektorze	19
	■ Podzespoły	19
	Oślanianie kolektora	20
	Instalacja	21
	Uruchomienie i precyzyjna regulacja	22

Utylizacja opakowań

Utylizacja opakowań

Niepotrzebne opakowania zgodnie z przepisami należy oddać do recyklingu.

DE: Proszę skorzystać z systemu usuwania odpadów zorganizowanego przez firmę Viessmann.

AT: Proszę skorzystać z ustawowego systemu usuwania odpadów ARA (Altstoff Recycling Austria AG, numer licencji 5766).

CH: Niepotrzebne opakowania są usuwane przez firmę instalatorską.

Symbole

Symbol	Znaczenie
	Odsyłacz do innego dokumentu zawierającego dalsze informacje
	Czynność robocza na rysunkach: Numeracja odpowiada kolejności wykonywanych prac.
	Ostrzeżenie przed szkodami rzeczowymi i zagrożeniem dla środowiska
	Obszar będący pod napięciem
	Zwrócić szczególną uwagę.
	<ul style="list-style-type: none"> Podzespół musi zostać zablokowany (słysząc zatrzaśnięcie). albo Sygnal dźwiękowy
	<ul style="list-style-type: none"> Zamontować nowy podzespół. albo W połączeniu z narzędziem: wyczyścić powierzchnię.
	Fachowo zutylizować podzespół.
	Oddać podzespół do utylizacji w punkcie odbioru. Nie wyrzucać podzespołu razem z odpadami z gospodarstwa domowego.

Zastosowanie zgodne z przeznaczeniem

Zgodnie z przeznaczeniem urządzenie można instalować i eksploatować tylko w zamkniętych systemach wg EN 12828/DIN 1988 lub instalacjach solarnych wg EN 12977, uwzględniając odpowiednie instrukcje montażu, serwisu i obsługi. Pojemnościowe podgrzewacze wody są przeznaczone wyłącznie do gromadzenia i podgrzewania wody o jakości wody użytkowej, natomiast zbiorniki buforowe wyłącznie do magazynowania wody o jakości wody grzewczej. W kolektorach słonecznych można stosować wyłącznie czynniki grzewcze dopuszczone przez producenta.

Zastosowanie zgodne z przeznaczeniem zakłada, że instalację stacjonarną wykonano w połączeniu z dopuszczonymi komponentami, charakterystycznymi dla danej instalacji.

Zastosowanie komercyjne lub przemysłowe w celu innym niż ogrzewanie budynku lub podgrzew ciepłej wody użytkowej nie jest zastosowaniem zgodnym z przeznaczeniem.

Zastosowanie wykraczające poza podany zakres jest dopuszczane przez producenta w zależności od konkretnego przypadku.

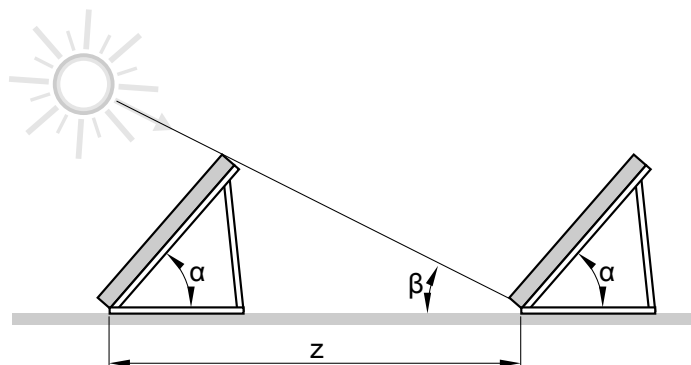
Niewłaściwe użycie urządzenia wzgl. niefachowa obsługa (np. otwarcie urządzenia przez użytkownika instalacji) jest zabronione i skutkuje wyłączeniem odpowiedzialności.

Niewłaściwe użycie ma miejsce również wówczas, gdy zmieniona zostanie funkcja komponentów systemu (np. poprzez bezpośredni podgrzew ciepłej wody użytkowej w kolektorze).

Należy przestrzegać przepisów ustawowych, przede wszystkim tych dotyczących higieny wody użytkowej.

Określanie odstępu rzędu kolektorów z

Aby uniknąć niepożądanego zacienienia, w przypadku montażu rzędu kolektorów należy zachować odstęp z.

Rys. 1

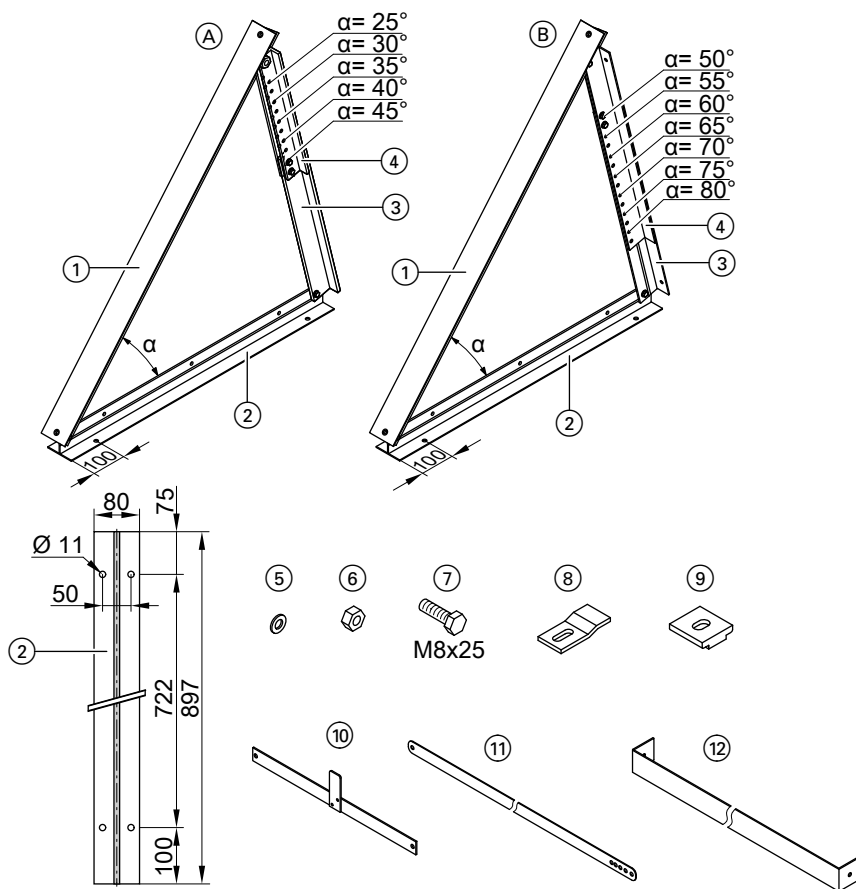
z Odstęp między rzędami kolektorów

α Kąt nachylenia kolektora

β Kąt padania promieni słonecznych

Kąt nachylenia α	Odstęp między rzędami kolektorów z w mm	
	Typ SV	Typ SH
Flensburg		
25°	6890	3060
35°	8370	3720
45°	9600	4260
50°	10100	4490
60°	10890	4830
Kassel		
25°	5830	2590
35°	6940	3100
45°	7840	3480
50°	8190	3640
60°	8720	3870
Monachium		
25°	5160	2290
35°	6030	2680
45°	6710	2980
50°	6980	3100
60°	7350	3260

Podzespoły Vitosol F/-FM, typ SH

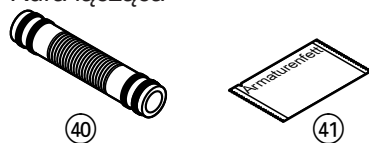

Rys. 2

- (A) Wspornik kolektora przy kącie nachylenia α 25 do 45°
- (B) Wspornik kolektora przy kącie nachylenia α 50 do 80°

- (1) Ramię wsporcze
- (2) Ramię podstawy
- (3) Listwa nastawcza dolna
- (4) Listwa nastawcza górna (2-częściowa)
- (5) Podkładka $\varnothing$ 8,4 mm
- (6) Nakrętka sześciokątna M 8
- (7) Śruba z łbem sześciokątnym M 8 x 25
- (8) Blacha mocująca
- (9) Kształtka zaciskowa
- (10) Element łączący
- (11) Element wzmacniający
- (12) Szyna (tylko do dachów z warstwą żwirową)

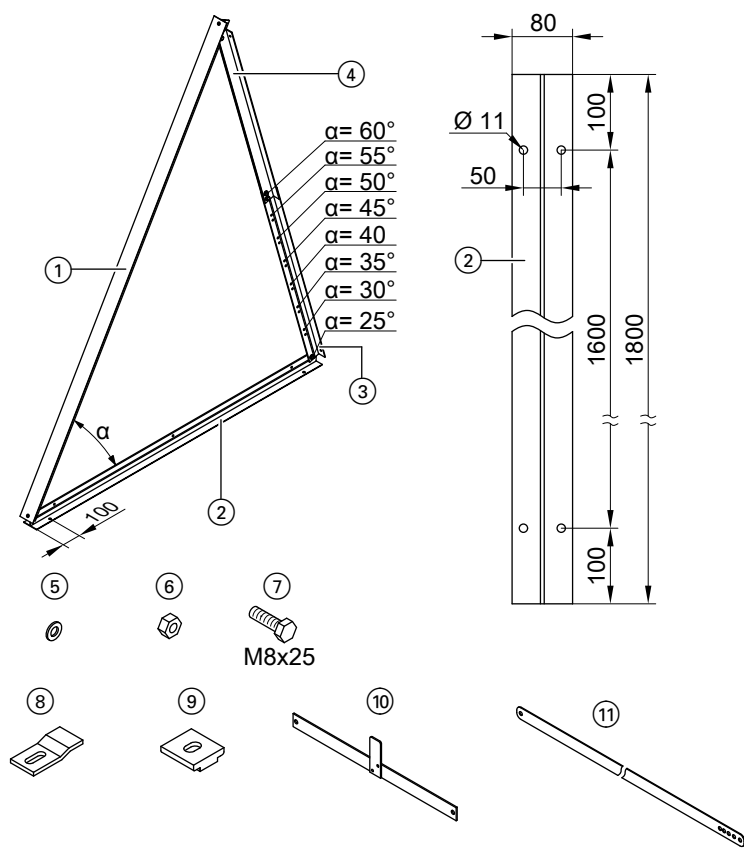
Rura łącząca

Rys. 3

- (40) Rura łącząca
- (41) Smar specjalny do armatury

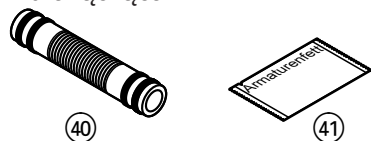
Podzespoły Vitosol F/-FM, typ SH

Rys. 4

① Ramię wsporcze	⑦ Śruba z łbem sześciokątnym M 8 x 25
② Ramię podstawy	⑧ Blacha mocująca
③ Listwa nastawcza dolna	⑨ Kształtka zaciskowa
④ Listwa nastawcza górna (2-częściowa)	⑩ Element łączący
⑤ Podkładka $\varnothing$ 8,4 mm	⑪ Element wzmacniający
⑥ Nakrętka sześciokątna M 8	

Rura łącząca

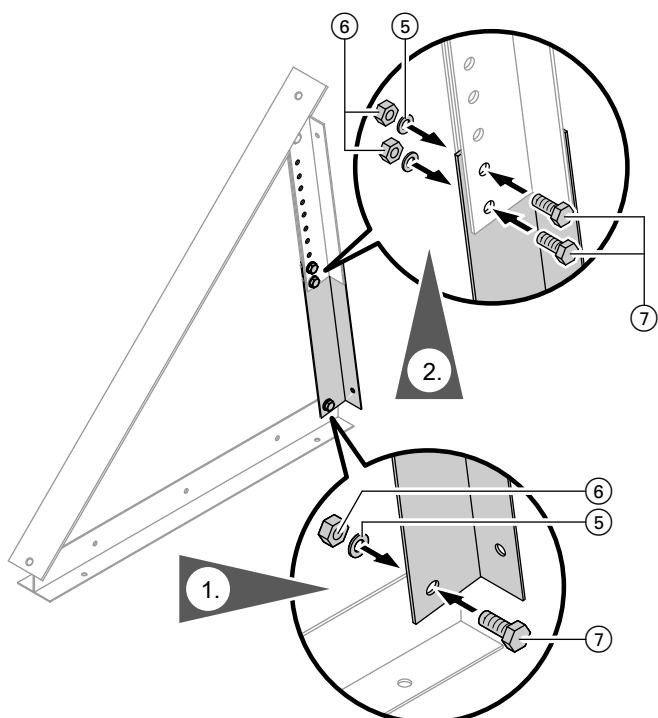

Rys. 5

④ Rura łącząca
④ Smar specjalny do armatury

Montaż wsporników kolektorów, ustawianie kąta nachylenia α

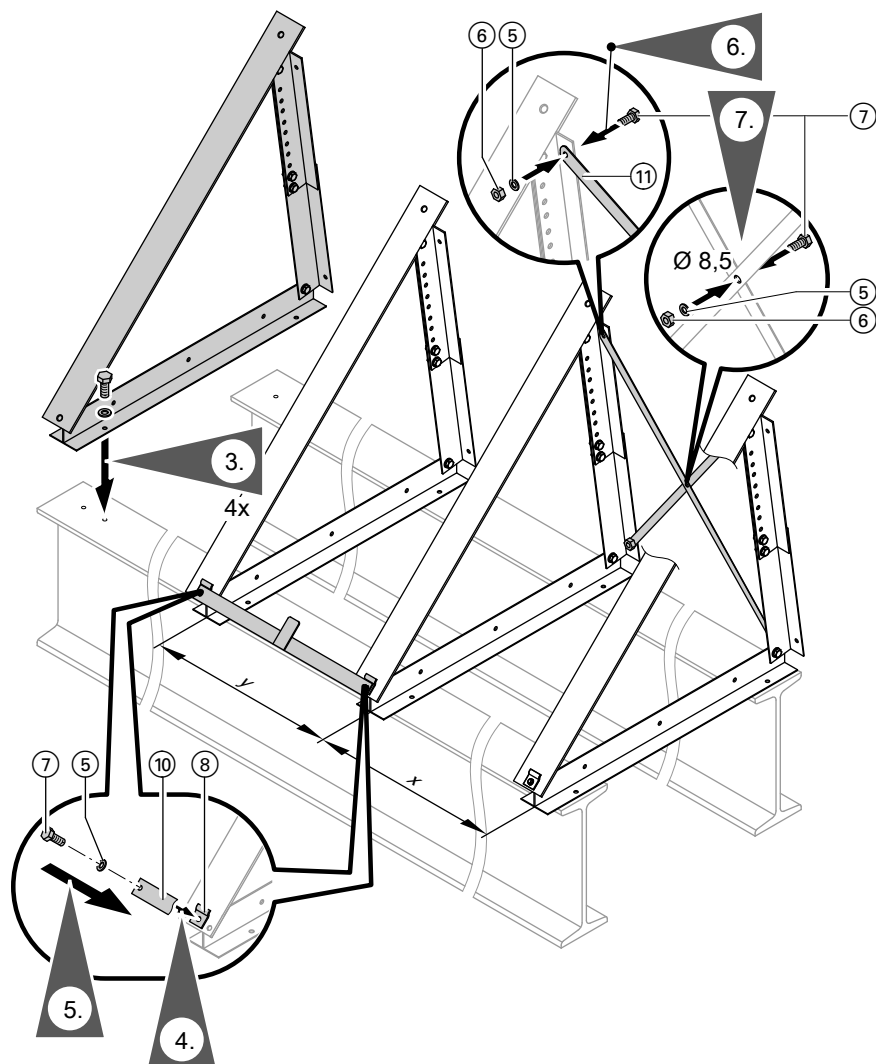

Rys. 6 Kąt nachylenia patrz rys. 2 i 4.

Montaż na konstrukcji wsporczej, np. na wspornikach stalowych

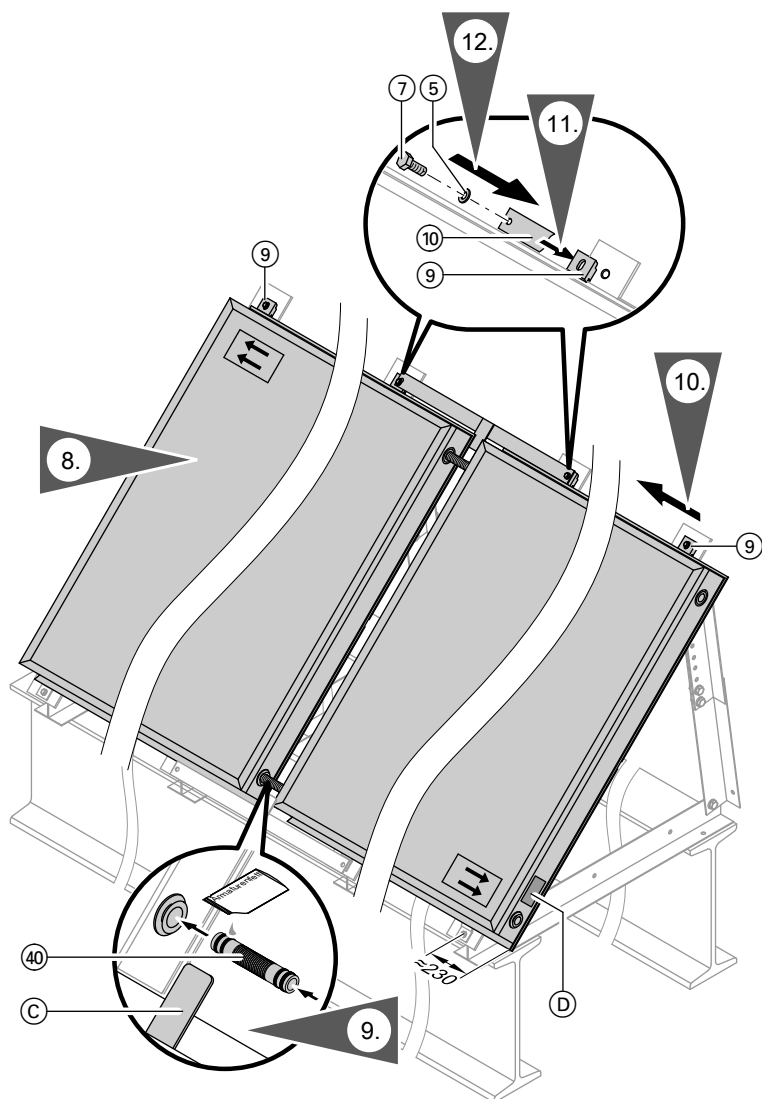
Wskazówki montażowe:

- Należy uwzględnić maks. występujące obciążenie i odległość od krawędzi dachu dla podłoża wykonanego przez inwestora wg normy DIN 1055.
- Podstawę wykonaną przez inwestora zamontować pod kątem prostym oraz poziomo w stosunku do kierunku ustawienia kolektorów.
- Między 2. i 3. listwą wsporczą, 4. i 5. itd. przykręcić element łączący do elementów mocujących ⑩.
- Co 1 do 6 kolektorów przykręcić na skos obok siebie 2 listwy wzmacniające do listew nastawczych (patrz rysunek poniżej).

Rys. 7 Wykorzystać listwy podstawy jako szablony do nawierceń.

Typ	x	mm	y	mm
SV		595		481
SH		1920		481

Rys. 8

- Ⓒ Element dystansowy
- Ⓓ Tabliczka znamionowa

- Tabliczka znamionowa na 1. i ostatnim kolektorze **musi** być skierowana Ⓓ **na zewnątrz**. Tylko w jednym kolektorze należy wykonać orurowanie z **przeciwnej strony** niż tabliczka znamionowa.
- **!** **Uwaga**
Rury łączące nie mogą być uszkodzone. Pierścienie uszczelniające smarować **tylko** dołączonym specjalnym smarem do armatury.
- Ciąg dalszy na stronie 19, „Montaż zestawu przyłączeniowego i czujnika temperatury cieczy w kolektorze”.

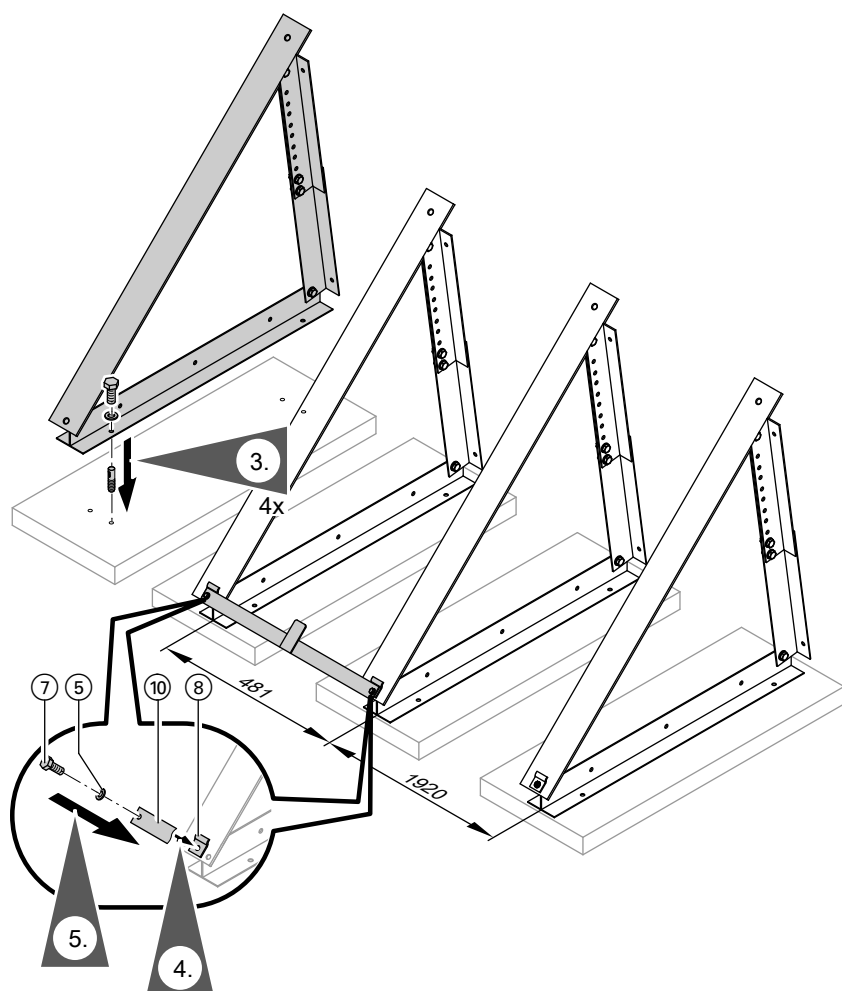
Montaż na płytach betonowych, dotyczy tylko typu SH

Wskazówki montażowe:

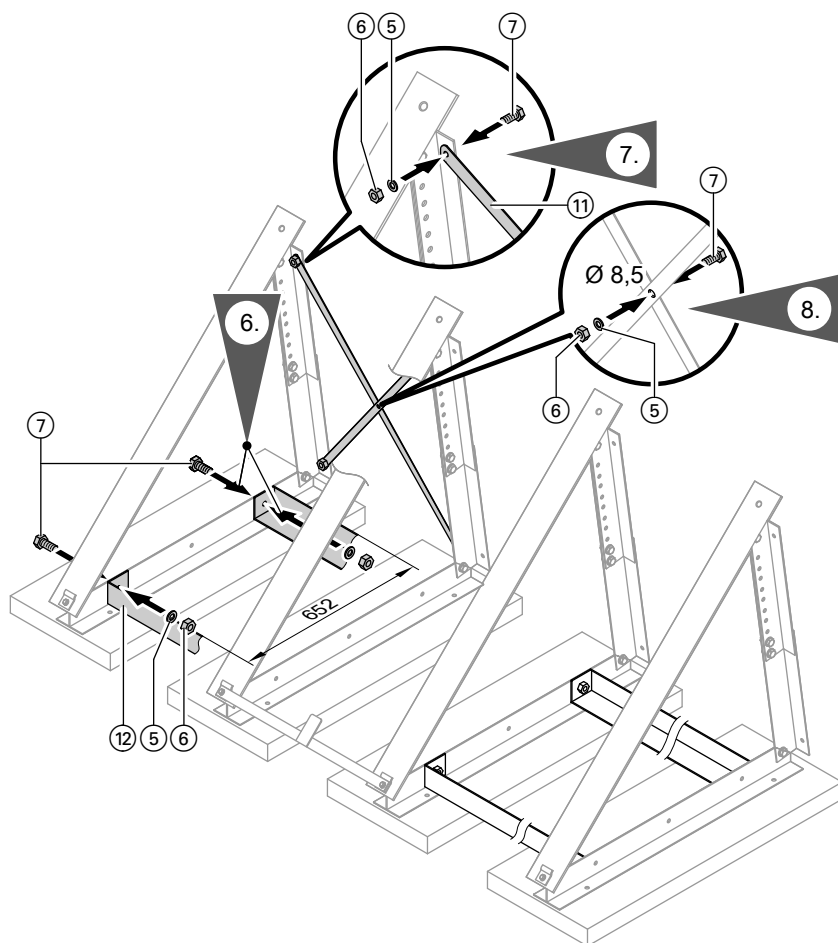
- Należy uwzględnić maks. występujące obciążenie i odległość od krawędzi dachu dla podłoża wykonanego przez inwestora wg normy DIN 1055.
- Miejsce ustawienia kolektorów oczyścić ze żwiru itp., wyłożyć powierzchnię ochronną matą budowlaną i ułożyć na niej płyty betonowe (patrz tabela poniżej).
- Między **2. i 3.** Przykręcić listwę wsporczą, **4. i 5.** itd. do elementu mocującego na elemencie łączącym (patrz rysunek poniżej).
- Co **1 do 6** kolektorów przykręcić na skos obok siebie 2 listwy wzmacniające do listew nastawczych (patrz rys. 10).

Obliczenia wg DIN 1055-4, 8/1986 i DIN 1055-5, 6/1975.

		Zabezpieczenie przed przesuwa- niem			Zabezpieczenie przed oderwaniem		
		<8	8–20	20–100	<8	8–20	20–100
Wysokość montażowa nad ziemią	m	<8	8–20	20–100	<8	8–20	20–100
Obciążenia przy 25°	kg	323	561	800	155	315	476
Obciążenia przy 45°	kg	492	845	1198	132	254	375

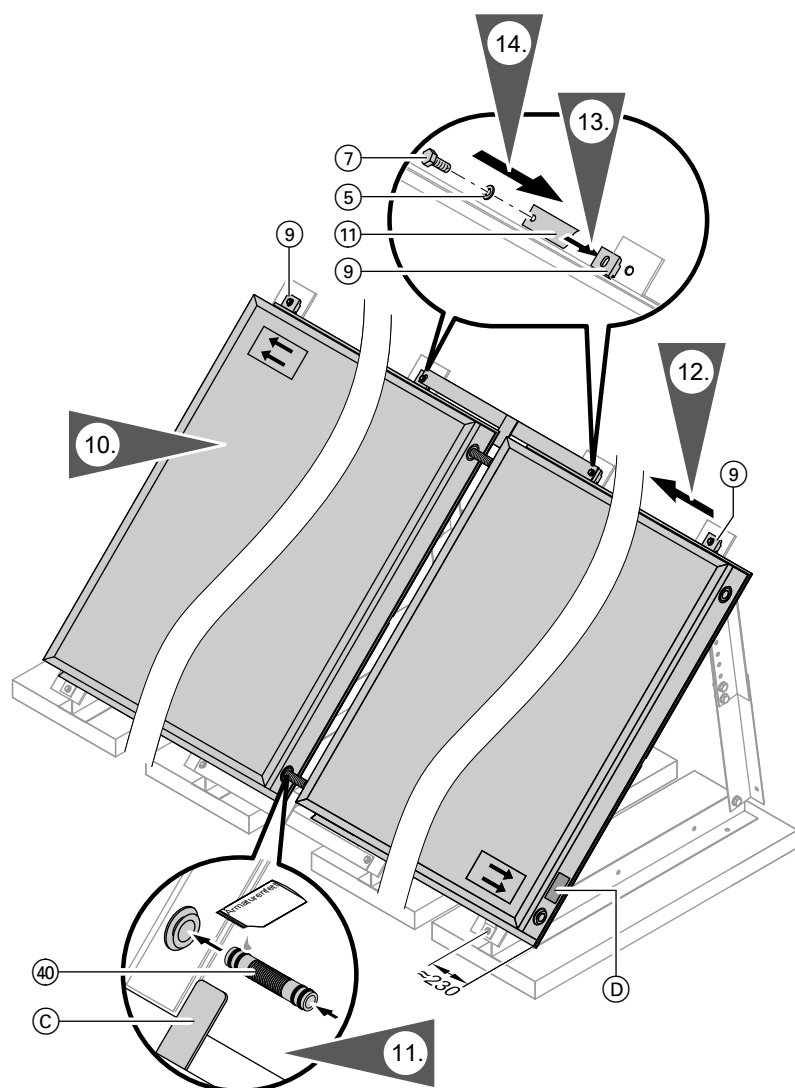
Rys. 9 Wykorzystać listwy podstawy jako szablony do nawierceń.

Rys. 10

Wskazówka

Przednie szyny mogą być przykręcone po środku pod kątem 25° i 30° .

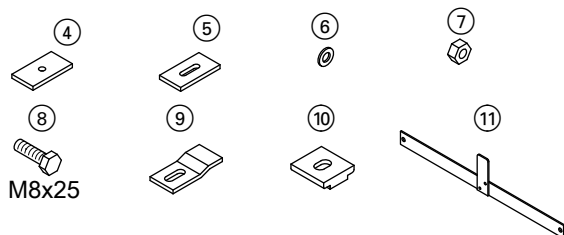
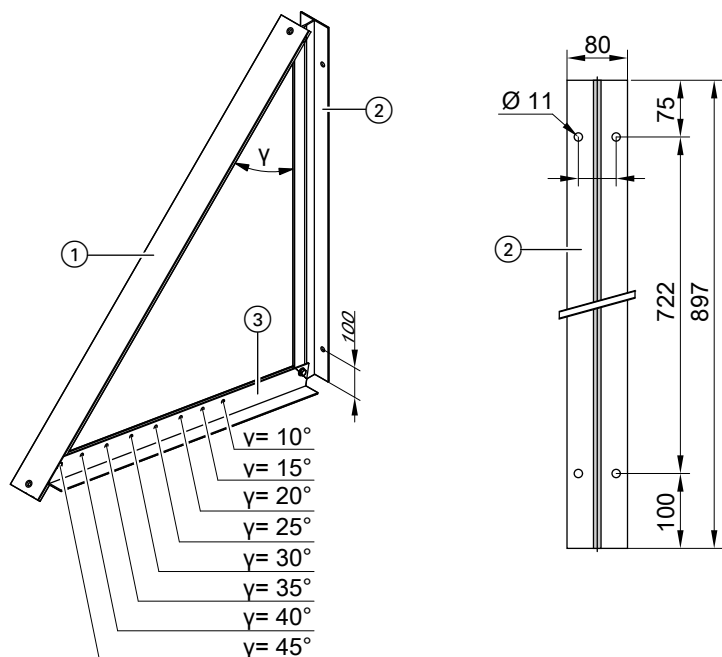
Rys. 11

- Ⓒ Element dystansowy
- Ⓓ Tabliczka znamionowa

- Tabliczka znamionowa na 1. i ostatnim kolektorze **musi** być skierowana Ⓓ **na zewnątrz**. Tylko w jednym kolektorze należy wykonać orurowanie z **przeciwnnej strony** niż tabliczka znamionowa.
- **!** **Uwaga**
Rury łączące nie mogą być uszkodzone. Pierścienie uszczelniające smarować **tylko** dołączonym specjalnym smarem do armatury.
- Ciąg dalszy na stronie 19, „Montaż zestawu przyłączeniowego i czujnika temperatury cieczy w kolektorze”.

Montaż na fasadach (dotyczy tylko typu SH)

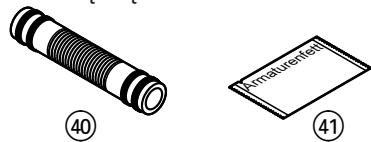
Podzespoły

Rys. 12

① Ramię wsporcze	⑦ Nakrętka sześciokątna M 8
② Ramię podstawy	⑧ Śruba z łbem sześciokątnym M 8 x 25
③ Ramię nastawcze	⑨ Blacha mocująca
④ Podkładka z blachy z otworem okrągłym	⑩ Kształtka zaciskowa
⑤ Podkładka z blachy z otworem podłużnym	⑪ Element łączący
⑥ Podkładka $\varnothing$ 8,4 mm	

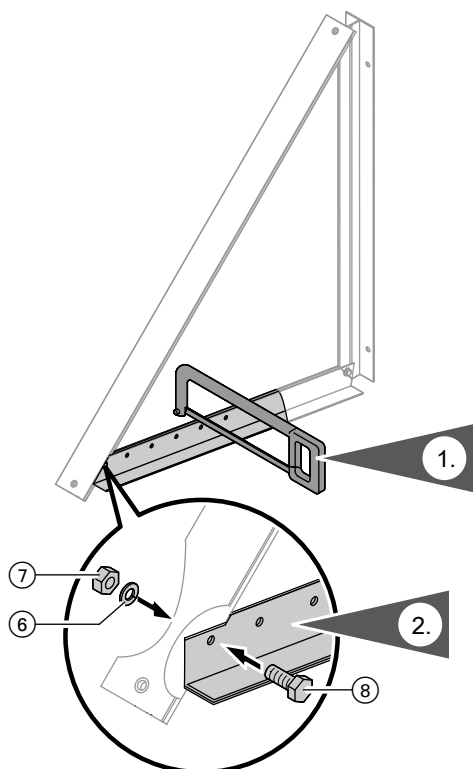
Rura łącząca

Rys. 13

④ Rura łącząca
④1 Smar specjalny do armatury

Montaż wsporników kolektorów, ustawianie kąta nachylenia γ

Rys. 14 Przyciąć listwę nastawczą zgodnie z wymaganym kątem nachylenia (patrz rys. 12).

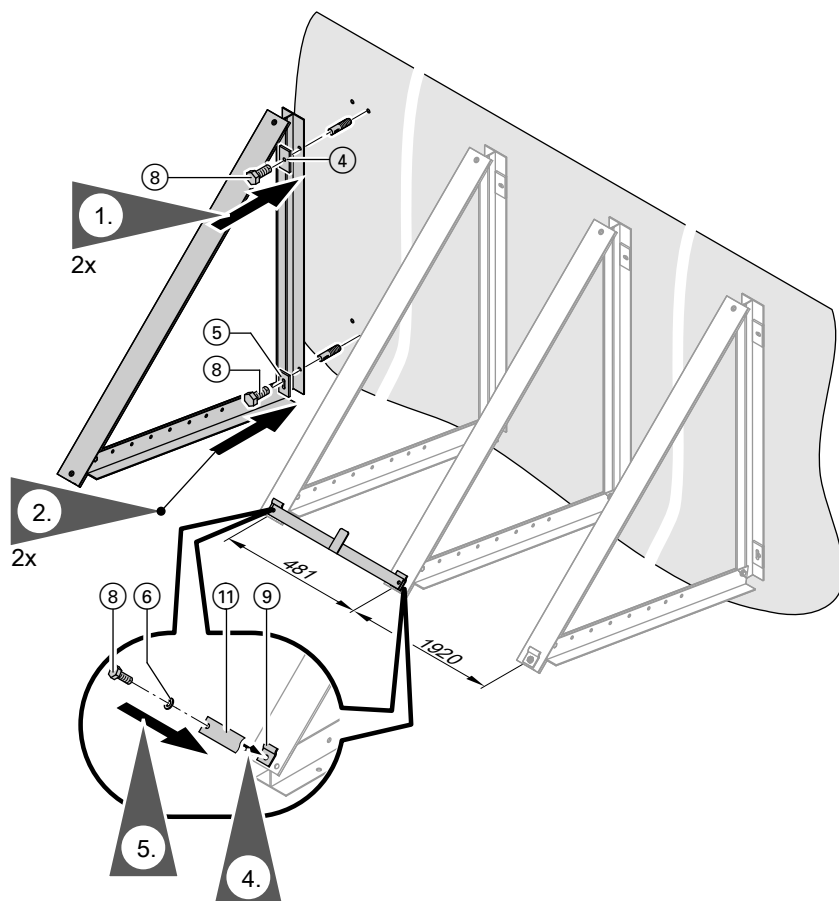
Montaż kolektorów

Wskazówki montażowe:

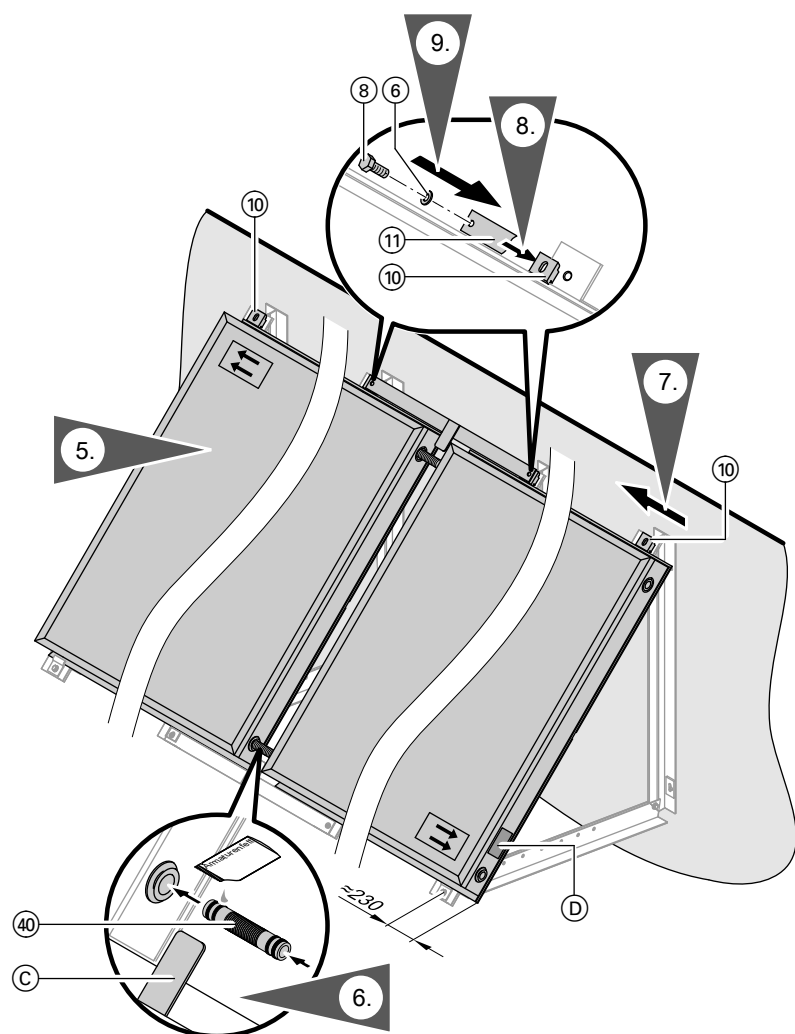
- Podkładka z blachy z otworem okrągłym
- Podkładka z blachy z otworem podłużnym
- Między 2. i 3. Przykręcić listwę wsporczą, 4. i 5. itd. do elementu mocującego na elemencie łączącym (patrz rysunek poniżej).

Montaż na fasadach (dotyczy tylko typu SH) (ciąg dalszy)

Rys. 15 Wykorzystać listwy podstawy jako szablon do nawierceń.

Rys. 16

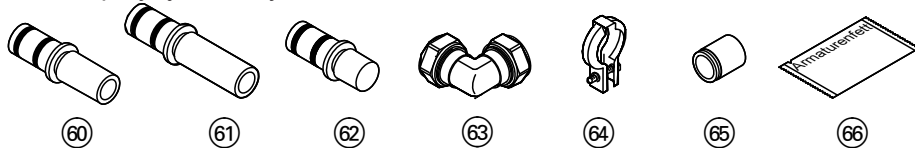
- Ⓒ Element dystansowy
- Ⓓ Tabliczka znamionowa

- Tabliczka znamionowa na 1. i ostatnim kolektorze **musi** być skierowana Ⓓ **na zewnątrz**.
Jeśli stosowany jest tylko 1 kolektor, należy wykonać orurowanie **z przeciwnej strony** niż tabliczka znamionowa Ⓓ.
- **!** **Uwaga**
Rury łączące nie mogą być uszkodzone.
Pierścienie uszczelniające smarować **tylko** dołączonym specjalnym smarem do armatury.

Montaż zestawu przyłączeniowego i czujnika temperatury w kolektorze

Podzespoły

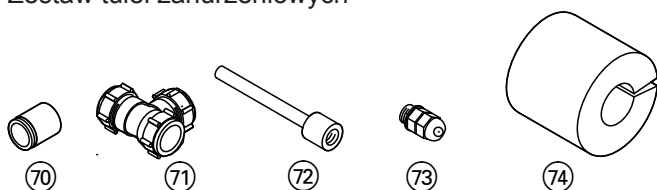
Zestaw przyłączeniowy

Rys. 17

- ⑥0 Rura przyłączeniowa (krótka)
- ⑥1 Rura przyłączeniowa (długa)
- ⑥2 Zaślepka
- ⑥3 Pierścieniowa złączka zaciskowa (kolanko),
Ø 22 mm, 90°
- ⑥4 Obejma profilowa
- ⑥5 Tuleja zaciskowa
- ⑥6 Smar specjalny do armatury

Zestaw tulei zanurzeniowych

Rys. 18

- ⑦0 Tuleja zaciskowa
- ⑦1 Pierścieniowa złączka zaciskowa (trójnik),
Ø 22 mm
- ⑦2 Tuleja zanurzeniowa
- ⑦3 Złączka mocująca
- ⑦4 Izolacja cieplna

Aby zamontować pierścieniową złączkę zaciskową:

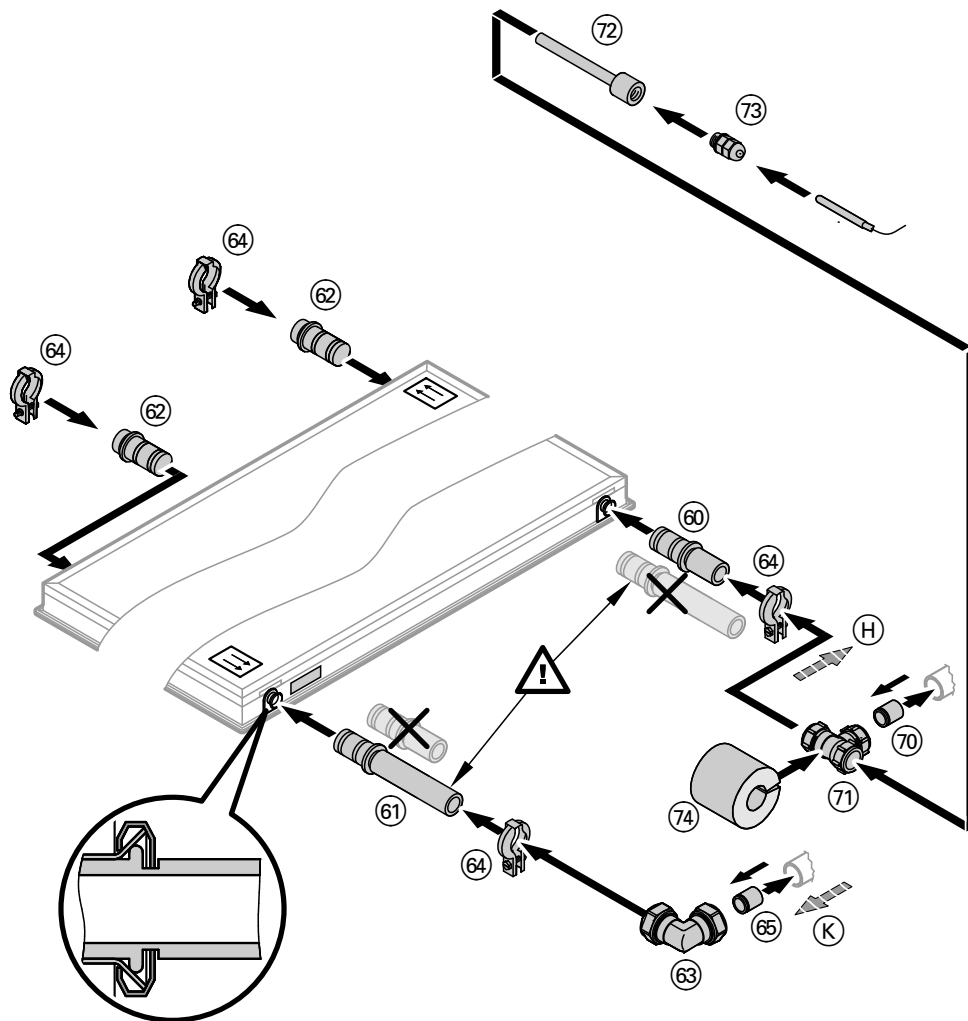
- Wszystkie końcówki rur muszą być ścięte prostopadłe i oczyszczone z zadziorów.
- Nasunąć nakrętkę kołpakową i pierścień zaciskowy na rury. Posmarować zwoje gwintu odrobiną oleju.
- Wsunąć rurę do oporu w pierścieniową złączkę zaciskową.
- Nakrętkę kołpakową przykręcić najpierw ręcznie, a następnie dokręcić kluczem płaskim o ¼ obrotu.

Uwaga

Rury przyłączeniowe i zatyczki nie mogą być uszkodzone.
Pierścienie uszczelniające smarować **tylko** dołączonym specjalnym smarem do armatury.

Do pierścieniowych złączek zaciskowych **nie** stosować wyżarzonych rur miedzianych.

Rys. 19

- Ⓜ Przyłącze zasilania
- Ⓚ Przyłącze powrotu

Oślanianie kolektora

Po zakończeniu montażu kolektorów uruchomić instalację solarną najszybciej, jak to możliwe. Aby w bezpieczny sposób uniknąć uderzeń pary, kolektory muszą być zimne podczas napełniania. Przykryć pola kolektorów. Kolektory są w tym celu zaopatrzone fabrycznie w folię ochronną. Tę **folię ochronną zdjąć najpóźniej 4 tygodnie po montażu kolektorów!**

Wskazówka

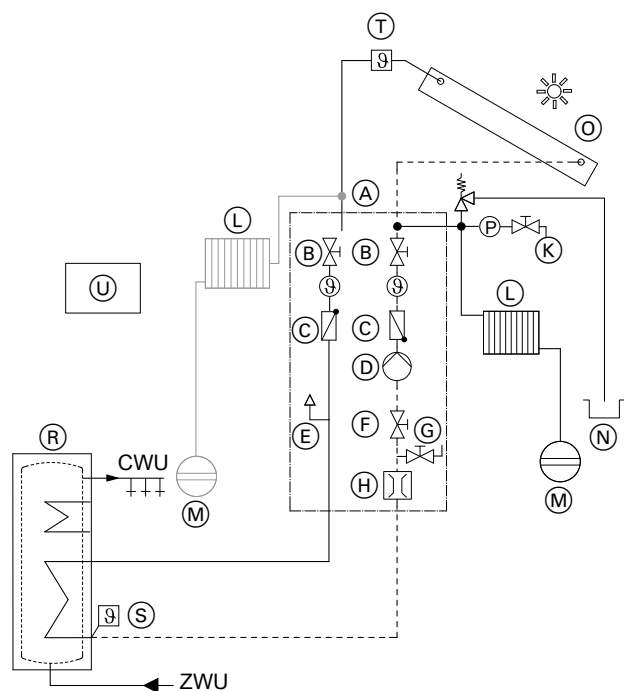
Jeśli uruchomienie będzie miało miejsce w późniejszym terminie, przykryć pola kolektorów. Folia ochronna nie może być użyta w charakterze osłony!

Uwaga

- Nieprawidłowo przeprowadzony montaż może spowodować uszkodzenie kolektorów.
W celach montażowych należy stosować złączki mosiężne (także mosiądz czerwony) i rury miedziane.
Nie chodzić po kolektorach!
W kolektorze ani w jego pobliżu **nie wykonywać prac lutowniczych!**
- Przewody należy ułożyć w taki sposób, aby zapewnić całkowite odpowietrzenie. Na zasilaniu instalacji solarnej przed pojemnościowym podgrzewaczem wody zamontować separator powietrza.
Wskazówka
W Solar-Divicon separator powietrza jest zintegrowany z odgałęzieniem zasilania (patrz rysunek).
- Przewody miedziane w obiegu solarnym zlutować lutem twardym lub zacisnąć.
Luty miękkie, szczególnie w pobliżu kolektora, mogą zostać osłabione z powodu wysokich temperatur. Najlepiej nadają się metalowe łączniki uszczelniające, pierścieniowe złączki zaciskowe lub połączenia wtykowe z podwójnymi pierścieniami samouszczelniającymi firmy Viessmann.
W przypadku stosowania innych uszczelnień, np. uszczeltek płaskich musi być zagwarantowana przez producenta odpowiednia wytrzymałość na działanie glikolu, ciśnienia i temperatury.
- Wykonać połączenia odporne na ciśnienie i temperaturę (przestrzegać maks. temperaturę postojową kolektora).
Nie stosować:
  - teflonu (brak odporności na działanie glikolu)
  - konopi (niewystarczająco gazoszczelne)

- Wyposażyć instalację wg normy EN 12975 lub EN ISO 9806 w naczynie wzbiornicze, zawór bezpieczeństwa i pompę obiegową.
- Naczynie wzbiornicze musi posiadać zezwolenie wg DIN 4807.
Przepony i uszczelki naczynia wzbiorniczego i zaworu bezpieczeństwa muszą być dostosowane do czynnika grzewczego.
 Obliczanie ciśnienia wstępnego patrz instrukcja serwisowa „Vitosol”.
- W przypadku eksploatacji bez zestawu pompowego Solar-Divicon stosować tylko zawory bezpieczeństwa, spełniające następujące warunki:
  - przystosowane do temp. 120°C i ciśnienia maks. 6 bar (0,6 MPa)
  - oznaczone literą „S” (solarny) na symbolu podzespołu

Rys. 20

(A) Zestaw pompowy Solar-Divicon	(L) Stagnacyjny element chłodzący
(B) Zawory odcinające	(M) Naczynie wzbiorcze
(C) Zawory zwrotne	(N) Zbiornik
(D) Pompa obiegu solarnego	(O) Kolektor
(E) Separator powietrza	(R) Pojemnościowy podgrzewacz cwu
(F) Zawór odcinający (śruba regulacyjna nad wskaźnikiem przepływu objętościowego (H))	(S) Czujnik temperatury wody w podgrzewaczu cwu
(G) Kurek spustowy	(T) Czujnik temperatury czynnika grzewczego w kolektorze
(H) Wskaźnik przepływu objętościowego	(U) Regulator systemów solarnych
(K) Zawór napełniający	

Uruchomienie i precyzyjna regulacja

 Instrukcja serwisu „Vitosol F/-FM”.

Viessmann Sp. z o.o.
ul. Gen. Ziętki 126
41 - 400 Mysłowice
tel.: (801) 0801 24
(32) 22 20 330
mail: serwis@viessmann.pl
www.viessmann.pl

5698968 Zmiany techniczne zastrzeżone!